

Kjótský protokol a EU

Kjótský protokol k rámcové úmluvě OSN o změně klimatu - přijat na Třetí konferenci smluvních stran (COP-3) v Kjótu v ranních hodinách 11.12.1997, významný pokrok v jednání k Rámcové úmluvě.

Rámcová úmluva – první mezinárodní dohoda, která na úrovni OSN uznala problematiku změny klimatu jako jeden z prioritních problémů vývoje planety a problematiku životního prostředí, byla opravdu jen rámcová a závažnost problému pouze deklarovala.

Kjótský protokol – je zaměřen na stanovení kvantitativních redukčních emisních cílů smluvních států, ukládá jim, aby do 1. období (2008-2012) snížily jednotlivě nebo společně emise skleníkových plynů. (oxid uhličitý, metan, oxid dusný...) Jednotlivým státům stanovuje **redukční cíle** (8% v rámci Evropské unie pro Belgie, Českou republiku, Dánsko, Finsko, Francii, Irsko, Itálie, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Nizozemí, Německo, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko X 7% USA X 6% Japonsko, Kanada, Maďarsko, Polsko. Redukční cíle Norska, (-1%), Austrálie (-8%), Islandu -10%).

- ke splnění redukčních cílů lze využívat i tzv. společně přijímaných opatření ve formě realizace **společných projektů**
- Kjótský protokol doposud v platnost nevstoupil, neratifikovali ho největší znečišťovatelé a producenti skleníkových plynů – Rusko, USA. Kjótský protokol může vstoupit v platnost až tehdy, kdy bude ratifikována 55 státy, které zároveň pokryjí 55% emisí ekonomicky vyspělých států. **První podmínka** je již k dnešnímu dni splněna. Problematická je ta **druhá**, neboť Spojené státy, resp. prezident Bush ml. protokol ve stávající podobě odmítly. Chybějící potenciál je tak ukryt v Rusku. Pokud by Kjótský protokol podepsalo, Kjótský protokol by vešel v platnost.
- **Rusko** doposud odmítalo podepsat Kjótský protokol, protože silně pochybovalo o ekonomických přínosech opatření, které by pak muselo přijmout. => (**výměnný obchod**) V květnu 2004 však prohlásil, že podpora poskytnutá Evropskou unií přihláše Ruska do Světové obchodní organizace. (dohodu podepsal komisař Pascal Lamy a ruský ministr ekonomického rozvoje German Gref) Na začátku října tohoto roku schválila vláda Kjótský protokol, který zároveň již prošel schválením v ruském

parlamentu. Mělo by však jít jen o formalitu, neboť většinu v zákonodárném orgánu má prokremelská strana Jednotné Rusko většinu. Evropská komise prostřednictvím svého mluvčího nadšeně přivítala krok ruské vlády jako „velký úspěch v boji proti klimatickým změnám“. Mluvčí Evropské komise vyjádřil rovněž naději, že by ruské rozhodnutí mohlo vést i USA k přehodnocení dosavadního postoje.

- **U.S.A.** – největší světový producent oxidu uhličitého odmítl 2001 podepsat Kjóto (Bush), protože k omezování emisí nutí hlavně vyspělé státy (spíše lobby velkých podniků, které jsou oporou republikánů, možná pokud se prezidentem stane Kerry)
- **EU** – navzdory postoje Spojených států, však Kjótský protokol přežil, hlavně zásluhou Evropské unie. V červenci 2001 na konferenci v Bonnu se jí za cenu velkých ústupků podařilo uzavřít se zbylými státy dohodu o podmínkách plnění Kjótského protokolu. Japonsko, Kanada, Austrálie a Rusko si vymohly široké započítávání **propadů**, což je využívání schopnosti např. lesů či půdy odčerpávat z atmosféry oxid uhličitý – a velmi slabé sankce za případné nesplnění vlastních závazků. V červnu 2002 ratifikoval Kjótský protokol Evropská unie a Japonsko. Vzápětí ho však odmítla Austrálie.

EU a Kjóto – 31 květen 2002, tímto aktem znovu potvrdila své odhodlání a také odhodlání členských států hledat mnohostranná řešení otázek celosvětového zájmu. Během ukládání ratifikačních listin v sídle OSN v New Yorku byla Evropská unie zastoupena předsedou Rady pro životní prostředí Jaume Matasem ze Španělska a komisařkou pro životní prostředí Margot Wallströmovou, jakož i několika ministry životního prostředí států EU. Tímto se naplňují ambice EU, aby Kjótský protokol vstoupil v platnost ještě před celosvětovým summitem o trvale udržitelném rozvoji, který se uskutečnil na přelomu srpna a září roku 2002. EU vyzývá ostatní významné strany protokolu, aby jej ratifikovaly co nejdříve a nadále vyzývá USA k účasti na celosvětovém rámci pro řešení změn klimatu.

- na počátku letošního roku zesílily hlasy, které vyzývaly ke zrušení kjótského protokolu, avšak **Evropská komise zásadně odmítla veškeré návrhy na změny stanoviska v souvislosti s ratifikací Kjótského protokolu** a s jeho plnou realizací v Evropské unii. Kjótský protokol zavazuje Evropskou unii jako celek snížení emisí skleníkových plynů o 8%.
- **Dne 10. března 2004 nabylo účinnosti rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady**, jímž ve všech členských státech **nabývají právní závaznosti všechny zbývající požadavky vyplývající z Kjótského protokolu z roku 1997**. Cíle EU a

jejich jednotlivých členských států týkající se emisí skleníkových plynů se staly závaznými v roce 2002. nové rozhodnutí se týká způsobu sledování a vykazování emisí v souladu s protokolem. Tímto krokem se všechna **ustanovení Kjótského protokolu stávají v EU zákonnou normou**, a EU tak znovu potvrdila své celosvětové prvenství v boji proti klimatickým změnám a při realizaci protokolu, neboť Kjótský protokol v současnosti představuje jediný mezinárodní rámec boje proti globálnímu oteplování.

- Protokol rovněž připouští **obchodování s emisemi** mezi státy, na které se emisní snížení podle Protokolu vztahuje. Podmínkou je, aby takový společný projekt byl schválen oběma partnerskými státy. Stanovení pravidel k provádění společných projektů a zajištění jejich transparentnosti však bude předmětem následných jednání.
- V intencích Kjótského protokolu byl vydán **zákon EU**, jenž má od ledna 2005 postihovat producenty skleníkového plynu CO₂. Podle zákona budou muset firmy – v první řadě o ropné rafinerie, hutě, cementárny... - pravidelně skládat účty z množství vypouštěného oxidu uhličitého. Asi 95 procent povolených emisí má být „volných“, ale za každou další tunu budou odvádět, dle návrhu 15 euro. Překročení povoleného limitu bude pokutováno částkou 40 euro za tunu, od roku 2008 až 100 euro.

Obchody s emisními kredity - k dosažení limitů bude možné s emisemi obchodovat – buď prodávat vlastní přebytky, jestliže firma vyprodukuje méně, než bude mít povoleno, nebo naopak dokupovat, jestliže její vlastní emise budou nadlimitní. Zákon počítá s možností „vykoupení se“ podniků, které budou provádět aktivní ekologickou politiku, a i s možností obchodování s emisními kredity z dalších zemí, jež ratifikovaly Kjótský protokol.

Kjótský protokol je v současnosti uložen u generálního tajemníka OSN a vstoupí platnost po devadesáti dnech ode dne, kdy budou předány listiny ratifikace, přijetí, schválení nebo přistoupení alespoň 55 státy Úmluvy při současném splnění podmínky, že tyto státy pokryjí minimálně 55% emisí CO₂ – států Dodatku I. Kjótského protokolu, dle stavu v roce 1990. (v podstatě se jen čeká až ruský parlament schválí rozhodnutí ruské vlády o přistoupení Ruska ke Kjótskému protokolu.)

Zdroje: www.europa.eu.int
www.idnes.cz

www.novinky.cz